

מפנין פרק שמונה עשר שבת

קבט.

עין משפט נר מצוה

לג א ב ג מיי פ"ב מהל'
שבת הלכה י' סגנו לזין
סה טושי"א לחי סומן של
ספיק ג'
לד ד מיי טושי"ע סס
ק"ד:
לה ד מיי טושי"ב י סגנו
סס טושי"ב לחי ס'
שבת ספיק ז'
ז לז ד מיי טושי"ג י סגנו
סס טושי"ג לחי סומן של
ספיק ו'
ז לז ד מיי טושי"ד י סגנו
סס טושי"ד לחי סומן של
ספיק ז'
דברים כ ט

תורה אור השלם

י ב תצור אל עיר זרים
רבית הלחם עליה
רבית לחם לא תשחית את
עצה לנחל עליו ג' בן
מזונה תאכל ואותו לא
תברח פי ד'אדם עץ הפרדה
לבא מפקד בקצור:
דברים כ ט

לעזי רש"י

בר"ש ע"ן תאשר.
פלימ"א [פלימ"א].
אימל (להקדת דם).

מוסף רש"י

ספק נפשות להקל. דיני
נפשות דלא ויזלו העדים
מיב (כותוב 10 ב' ד' 10:
טנדרין 108). מדרש. היסק
גדול (שרובין 50). דעבר
מילתא. הקוס (חזוני 21א).

רבינו הגאון

אל עושין לה ע"י אומאי
כדבר עולא בריה דרב
עילאי דאמר כל צרכי חולה
נעשין ע"י אומאי בשבת,
וכדבר המנוגד דאמר דבר
שאין בו סכנה אומר לנו
יעושה. היה לא תטבל
בתוך שלשים יום שאם
נתסבן. אמר רבא לא
אמרן אלא שאין בעלה
בעה. אבל בעלה [נמח]
בעלה מחמתה. אמר רב
יהודה אמר שמואל עושין
מדורות לחיה בשבת, סבור
מינה לחיה אין לחולה
אל [בימות הגשמים ארן]
בימות החמה לא וכו'.
ונסקין משמא שמואל
הקין דעצמין עושין
לו מדורה ואפילו בתקופת
חמה, שמעיה מינה אפילו
לחולה ואפילו בימות
החמה. שמואל צלחו
ליה תכתא דשאגא פ"י,
שמואל הקין דו ולא היה
לו עצים מוכנים להדליק
ולהתחמם בהן, ובקשו לו
שרה שהיו עצה עצי
שאג והו יקריה להודעי
שאג יתחמם עד שיביא
לו עצים יסתכן, וכדמתרג':
ירבעו צלחו יתחמם, וצלח
אני דלתא. רב יהודה
צלחו ליה פתורא. פי'
שלוש השנים מעצי יונס
והן יקריה, פי' יאבנסו.
ורבה צלחו ליה שרישא,
והוא היום לכסא. וכולן
טעם אחד, שאם לא
ימרו להתחמם יסתבנו.
פי' וזוהי מכה, זה מעד,
שבמפקד מטבע הצורה
ונראה כאסומן. דעביד
מילתא, באותו היום שמקין
דם.

צריכה אני לחלוץ: בין שאמרה אין צריכה אני וחברותיה אומרות שהיא צריכה ממללין: באגפיה. צורעותיה שאינה יכולה להלך: חיה ג' ימים ו' ימים ו' יום. וחזקה בה לחלוץ הלכות חלוץ צדע ל' מו' עד השלמת ל' וכן ו' מג' עד השלמת ו': כל צריכה חולה. והא חיה עד ל' יום סתמא חולה היא: דבר שאין בו סכנה. חולה שאם לא יעשו לו רפואה זו אין מסוקן נמות ומי' נרץ הוא לה: אומר לארחמי ועושה. אבל דבר שיש בו סכנה ישראל עצמו עושה לו: לטבילה. עד ל' יום לא תטבול מפני הלינה: שאין בעלה עמה. והיא טובלת לטהרות: בעלה מחמתה.

רבי משמיה דרב יהודה אמר שבעיה. לכאורה משמע דרבא לטעמיה דבפקה דהר (עירונין דף סס.) גזי ההוא יוקא דאישתפוך לחמייה אס צריכה להו רבא נישיליה אימיה דמסתמא ציום שמנייה היה קודם מילה שהיה נרץ חמין לנולו ללאחר מילה מסוקן הוא ובלא אימיה ציום שמנייה ממללין עליו צדע והיינו לאחר צדעה דצנתמס הקבר צעין צריכה מיהו לנישנא דאמרי לה לרבא שלשים תיקשי למה צריכה ועוד דצקונטרס פי' התם נישמימו אגב אימיה ע"י נכרי וכן פירש ר"ח לך יש לפרש דאזי ורבא ולאמרי לה מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי וכולהו קיימו כנהרדעי: פ' מי

צריכה אני בין לא אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת רב אשי מתני הכי מר זוטרא מתני הכי אמר רב יהודה אמר שמואל חיה כל זמן שהקבר פתוח בין אמרה צריכה אני ובין אמרה אין צריכה אני מחללין עליה את השבת נסתם הקבר אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת לא אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת א"ל רבינא למרימר מר זוטרא מתני לקולא ורב אשי מתני לחומרא הלכתא כבואן א"ל הלכה כמר זוטרא א' ספק נפשות להקל מאימתי פתיחת הקבר אמר אביי משועה שתשב על המושבר רב הונא בריה דרב יהושע אמר משועה שהדם שותת ויורד ואמרי לה ימשעה שחברותיה נושאות אותה באגפיה עד מתי פתיחת הקבר אמר אביי שלשה ימים רבא אמר משמיה דרב יהודה שבעה ואמרי לה שלשים אמרי נהרדעי חיה ג' ו' ול' ג' בין אמרה צריכה אני ובין אמרה לא צריכה אני מחללין עליה את השבת ז' אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת לא צריכה אני אין מחללין עליה את השבת ל' אפי' אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת אבל עושין ע"י אומאי כדבר עולא בריה דרב יעליא דאמר כל צרכי חולה נעשין ע"י אומאי בשבת וכו' דרב המנוגא דאמר רב המנוגא (ד' דבר שאין בו סכנה) אומר לנוכרי ועושה אמר רב יהודה אמר שמואל לחיה ל' יום למאי הלכתא אמרי נהרדעי למבילה אמר רבא לא אמן אלא שאין בעלה עמה אבל בעלה עמה בעלה מחמתה כי הא דברתיה דרב חסדא מבלה בגו תלתין יומין שלא בפני בעלה ואצטניאות ואמטוי לערסה בתריה דרבא לפומבדיתא אמר רב יהודה אמר שמואל יעושין מדורה לחיה בשבת (בימות הגשמים) סבור מינה לחיה אין לחולה לא בימות הגשמים אין בימות החמה לא (ולא היא ל"ש חיה ול"ש חולה ל"ש בימות הגשמים ול"ש בימות החמה מדאיתמר) אמר רב חייא בר אבין אמר שמואל הקין דם וצמנן עושין לו מדורה אפי' בתקופת חמוו שמואל צלחו ליה תכתא דשאגא רב יהודה צלחו ליה פתורא דיונה לרבה צלחו ליה שרישא וא"ל אביי לרבה והא קעבר מר משום בל תשחית א"ל בל תשחית דגופאי עדיף לו אמר רב יהודה אמר רב לעולם ימכור אדם קורות ביתו ויקח מנעלים לרגליו הקין דם ואין לו מה יאכל ימכור מנעלים שברגליו ויספיק מהן צרכי סעודה מאי צרכי סעודה רב אמר בשר ושמואל אמר יין רב אמר בשר נפשא חלף נפשא ושמואל אמר יין סומקא חלף סומקא: (סימן שנמסר) שמואל ביומא דעבר מילתא עבדי ליה תבשילא דמחלי ר' ויוחנן שתי עד דנפיק תיהיא מאוגיה ורב נחמן שתי עד דקפי מחליה רב יוסף שתי עד דנפיק מרירבא דכוסילתא רבא מהדר אחמרא בר תלתא טרפי אמר להו רב נחמן בר יצחק לרבנן בממוטא מייניכו ביה יומא דהקוה אמרו לביתייכו נחמן אקלע לגבן וכולהו אערומי אסירי בר מהאי ערמה דשרי מאן דעביד מילתא ולא אפשר ליה לישקול וזוהי מכה ואוליול לשב חנותא עד דטעים שיעור רביעית ואי לא ליכול שב תמרי אוכמתא ולישוף מישהא בצידעיה וניגני בשמשא

לחצר טבילה בשמישו והגוף מתחמם מן הגוף: מדורה. היסק גדול: הקין דס. וכ"ש חולה: לנחו ליה הפסקא דשאגא. לא מלאו עינים מוכנים להיסק ציום הקוה וזהו ובקעו כסא של מדהר שהוא מעולה צדמים: פתורא דיונה. מין ארו הוא. ורבינו הלוי אמר (ב' ג"כ) רבא לנחו ליה שרישא. ספקל: ויקח מעלית. שאין לך ציוו מן המהלך יקח צדוק: (מאי) צריכה סעודה. (לרבי) סעודת הקוה: ציומא דנחלא. דהקוה: דחול. טבול. סומקא חלף סומקא: עד דנפיק סיהי. הריח: מאוגיה. מאוגיו מריחין היין: מריבדא דכוסילתא. נקבי כלי האומן שבצירו. פלימ"א: עד דקפי טעניה. טבול שבו קץ נפשו: בר תלתא טרפי. בן ג' שנים שטענה אמו משנקלט ג' עליון חדשין: לרבנן. לתלמידיו: אמרו נחמן איקלע לגבן. הרבו כסעודה כלולו אני סועד אלכלס: בר מההיא ערמה. דמפרש ואזיל: ולא אפשר ליה לה לקנות יין: לישקול וזוהי מכה. זון רע ופחות שאינו יוצא כהולאה: וליוול לשב חנותא. ודך הלוקמים לטועמו תחלה שיהא טוב ויטעוס וכשיתן לו הזון והחנווני ימלאנו רע ולא יקבלנו והוא ילך לנשות אחרת ויעשה כן: ואי לא. לזין לו זון רע: ולישוף מהשא צלדעיה. צדקתו והתמרים והסומן מתחמין אותו: צישא מי הוה טבא. חוס השמש שהוא קשה לאלס כלום מטיב לו: היכא דכרין זיקא. א' אינדרון שיש בו חלונות והרוח נכנסת בהם נכרכת ומתגלגלת צלדערין: דילמא שפי ליה אומא. מריקו מדמו כמו השופא יין לחצירו (ב"מ דף 10.) ומוקי ליה ארביעיתא. לא הניח בו דס אלא כדי חייב דהיינו רביעית וזהו חמי ליה זיקא ושייף ליה מדס הנותר בגופו ומחסקו משיעורו ומסתכן: שז לציני ואריחא. עוצי החומה ז' לצינים מוטלין לרנזן זה אלל זה דכל לציניה ג"ע: ואריחא. אריח חזי לציניה טפח ומחלה: אריגט צנפסיה. הרגיש צדעמו שהוא נחלש: חסר רב אריחא. החומה היתה מקורה מעוביה אריח:

אבלט אשכחיה לשמואל דגני בשמשא א"ל חכימא דיהודאי כישא מי הוי טבא א"ל יומא דהקוה הוא ולא היא אלא איכא יומא דמעלי בה שמשא בכוליה שתא יומא דנפלה ביה תקופת חמוו וסכר לא איגלי ליה: (היקיל ברוח טעמא שהה סימן) רב ושמואל דאמרי תרווייהו כל המקול בסעודת הקות דם מקילין לו מזונותיו מן השמים ואומרים הוא על חיינו כל חס אינו אחוס עליו רב ושמואל דאמרי תרווייהו האי מאן דעביד מילתא לא ליתוב היכא דכרין זיקא דילמא שפי ליה אומא ומוקים ליה ארביעית ואתי זיקא ושאיף מיניה ואתי לדי סכנה שמואל הוה רגיל ועבד מילתא בביתא דשב לבינא ואריחא יומא חדא עבד ואריגט בצנפסיה ברק וחסר חד אריחא רב ושמואל דאמרי תרווייהו האי מאן דעביד מילתא ליטעום מידי והדר ליפוק דאי לא טעים מידי אי פגע בשכבא ירקא אפיה אי פגע במאן דקמל נפשא מית אי פגע בדבר

(א) ג' רח"ש אמרה צריכה אני מחללין לא אמרה צריכה אני חו' ב' ג' רח"ש אמרה אני צריכה אין מחללין לא אמרה אני צריכה אין מחללין לא אמרה אני צריכה ממללין. (א) ויזנא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ל"ה פתורא דיונה וכו' ב"מ, ר"ב ע"ז ב'רומים:

ג' עליון הש"ס

נבטרא משעה שתשב על המשבר. עין פ"ז מ"ד להלכות צ"ג:

רבינו הגאון

מר זוטרא אמר מתני אמר רב יהודה אמר שמואל חיה כל זמן שהקבר פתוח. פירוש הקבר, בית החיים, בין אמרה צריכה אני ובין אמרה איני צריכה מחללין עליה את השבת. נסתם הקבר אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת, אמרה איני צריכה אין מחללין עליה את השבת. ומסקינן לה לשמעתא אריאל מרימר לרבינא נלכתא כי הא דמר זוטרא ספק נפשות להקל. והוצרכנו דרקוק מאימתי פתיחת הקבר כדי לחלל באותו הנת את השבת לעשות צרכי החיה, ואמר אביי משתשב על המשבר, ואמר רב הונא בריה דרב יהושע משה שהדם שותת ויורד כ"ז ודייקתין מולא אמר רב הונא עד שיחליל הדם להיות שותת ש"ח קודם שתשב על המשבר אומר, וכאביי עבדינן ולא מחללי שבחא אלא עד שיורד (שותת) הדם שותת ויורד ונח על המשבר. אבל בוא דאמר אביי משום בר יהודה עד מתי פתיחת הקבר ג' ימים כלכד אין הלה כמותו, ולא כרובא דאמר משמיה דרב יהודה שמואל אלא קיי"ל כנהרדעי דאמר חיה שלשה שבועות ושלשים, שלשה, בין אמרה צריכה אני בין אמרה איני צריכה, מחללין עליה את השבת, שבועת, אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת, אמרה איני צריכה אין מחללין עליה את השבת, סתמא עבדינן כמה זוטרא אמר, שלשים, אפילו קולא. צריכה אני, אין מחללין עליה את השבת,

דברי

אבלט אשכחיה לשמואל דגני בשמשא א"ל חכימא דיהודאי כישא מי הוי טבא א"ל יומא דהקוה הוא ולא היא אלא איכא יומא דמעלי בה שמשא בכוליה שתא יומא דנפלה ביה תקופת חמוו וסכר לא איגלי ליה: (היקיל ברוח טעמא שהה סימן) רב ושמואל דאמרי תרווייהו כל המקול בסעודת הקות דם מקילין לו מזונותיו מן השמים ואומרים הוא על חיינו כל חס אינו אחוס עליו רב ושמואל דאמרי תרווייהו האי מאן דעביד מילתא לא ליתוב היכא דכרין זיקא דילמא שפי ליה אומא ומוקים ליה ארביעית ואתי זיקא ושאיף מיניה ואתי לדי סכנה שמואל הוה רגיל ועבד מילתא בביתא דשב לבינא ואריחא יומא חדא עבד ואריגט בצנפסיה ברק וחסר חד אריחא רב ושמואל דאמרי תרווייהו האי מאן דעביד מילתא ליטעום מידי והדר ליפוק דאי לא טעים מידי אי פגע בשכבא ירקא אפיה אי פגע במאן דקמל נפשא מית אי פגע בדבר